

**Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
навчально-науковий інститут музичного мистецтва,
кафедра методики музичного виховання і диригування**

Вікторія Полюга

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ МУЗИЧНОЇ ГЕРМЕНЕВТИКИ»**

**(СПЕЦІАЛЬНОСТІ 025 МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО
ТРЕТЬОГО ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ)**

Дрогобич, 2019

УДК 78:1(07)
П 53

Рекомендовано до друку вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 5 від 18 квітня 2019р.)

Навчально-методичний комплекс дисципліни «Основи музичної герменевтики» із спеціальності 025 Музичне мистецтво (третього освітньо-наукового рівня вищої освіти) має на меті зорієнтувати аспіранта у навчальному процесі, щодо змісту та підготовки дисципліни «Основи музичної герменевтики».

Полюга В. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Основи музичної герменевтики» із спеціальності 025 Музичне мистецтво (третього освітньо-наукового рівня вищої освіти): Редакційно-видавничий відділ ДДПУ ім. І.Франка. Дрогобич, 2019. 32с.

Рецензенти:

Бермес Ірина Лаврентіївна - доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри методики музичного виховання і диригування.

Дацюк Степан Якович - заслужений працівник культури України, директор навчально-наукового інституту музичного мистецтва, професор кафедри методики музичного виховання і диригування.

ЗМІСТ

1. Розширені плани лекційних занять.....	4
2. Плани семінарських занять.....	20
3. Завдання до поточного контролю.....	22
4. Теми підсумкового контролю.....	23
5. Робоча програма дисципліни.....	24

РОЗШИРЕНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Роль і значення герменевтичного кола у формуванні методичної культури в музичному мистецтві.

1. Основні питання становлення та розвитку герменевтичного підходу в філософському, психологічному та логіко-гносеологічному контекстах.

Література:

1. Квіт С. Герменевтика стилю / С. Квіт. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2011. – 143с.

2. Шлейермахер Ф. Герменевтика / Ф. Шлейермахер. – СПб., 2002. – 242 с.

3. Шпет Г.Г. Герменевтика и ее проблемы / Г.Г. Шпет. – М., 2005. – 266 с.

Інформаційний блок:

Як відомо, герменевтика – це мистецтво інтерпретації. Трансформуючись у філософську дисципліну, вона згодом стала методом, що заснований на рефлексії і сприяє визначенню ролі й місця особистості у навколишньому світі. Інтегративна функція герменевтики у процесі змін у системі освіти, зокрема у професійній діяльності, забезпечує не тільки адекватне сприйняття та актуалізацію цих змін, але й опосередкування досвіду транскультурних традицій світової освіти. Герменевтика як наука на основі історико-культурного досвіду дає змогу виробити нові стратегії інтерпретації, тим самим допомагаючи у формуванні інтерпретаційної культури. Виходячи з позиції «історично-дієвої свідомості», герменевтика допомагає інтегрувати текст у сучасність, ураховуючи історичний характер мислення інтерпретатора. Герменевтика характеризується наявністю суттєвої риси – інверсії, спрямованої на виявлення авторської думки; при цьому інтерпретація повинна бути коректною, тобто адекватною авторському задуму. Таку герменевтику називають реконструктивною, а її найважливішими процедурами вважають конгеніальність, транспозицію, порівняння, учування, переживання, вторинне

переживання тощо. Герменевтичний підхід застосовується в таких науках, як педагогіка, психологія, економіка, соціологія та ін.

Герменевтичне коло – принцип розуміння тексту, що ґрунтується на взаємозв'язку частини і цілого. Розуміння цілого складається з розуміння окремих частин, а для розуміння частин необхідним є розуміння цілого. Частка і ціле – поняття співвідносні: текст є часткою щодо всієї творчості автора, яка, в свою чергу, є часткою певного жанру або літератури загалом, а також духовного життя і біографії автора. Ідея герменевтичного кола означає також, що неможливе розуміння тексту без певних передумов: розумінню вже передують певне уявлення про те, що ще треба зрозуміти. Первинне розуміння є налаштуванням на певну «хвилю», попереднім нарисом смислу, очікуванням від тексту того, що відповідає уявленням про його зміст і сенс. Процес розуміння смислу виявляє себе як розробка попереднього розуміння та його подальший перегляд. Зміст «перед-розуміння» визначається і традицією гуманітарної культури, і самою мовою. Буття, яке може бути зрозумілим, з точки зору герменевтики, є мовою. Таким чином, світ мови стає в герменевтичній філософії достеменним виявом буття загалом.

Тема 2. Теоретико-методологічні основи герменевтичного підходу в музичному мистецтві.

1. Герменевтичні теорії як способи інтерпретації художнього образу музичного твору.

2. Педагогічні принципи до виконавської й педагогічної діяльності на основі герменевтичного підходу

Література:

1. Квіт С. Герменевтика стилю / С. Квіт. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2011. – 143с.

2. Рикер Поль. Конфликт интерпретаций. Очерки о герменевтике / Поль Рикер. – Институт философии РАН, пер. с фр. И. С. Вдовина. – М.: Академический Проект, 2008. – 695с.

3. Полатайко О. Герменевтичний підхід до формування естетичної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва / О.М. Полатайко// Актуальні питання мистецької освіти, 2016. – Вип.1(7). – С.3-11

Інформаційний блок:

Інтереси та прагнення суспільства, ціннісні орієнтації у світі мистецтва, художні потреби формують стан розвитку соціуму в цілому і рівень естетичної культури зокрема, що, у свою чергу, є і вагомим підґрунтям, і атмосферою, а отже, й чинником формування особистості та її естетичної культури. Зрозуміло, що пізнання світу й мистецтва ґрунтується на досвіді минулих поколінь. Тому дуже важливими та впливовими є етичні, культурні та етнокультурні традиції соціального кола, у якому відбувається становлення особистості. Звичаї, обряди, традиції, які збереглися в сімейному колі, у місцевості, норми виховання, етичні норми, ціннісні орієнтації, закладені родиною, також стають важливим чинником формування естетичної культури особистості. Гармонійне поєднання загально-естетичного досвіду студента з його фаховою підготовкою відіграє важливу роль у процесі становлення особистості викладача дисциплін мистецького циклу. Таким чином, на його фахову підготовку і, зокрема, на формування його естетичної культури впливають об'єктивні чинники: стан розвитку художньої культури суспільства; специфіка соціокультурного середовища; діалектична єдність загально-естетичної та фахової, наукової підготовки. Теоретична складова підготовки закладає основу для формування професійного естетичного ставлення до мистецтва взагалі й до музичного мистецтва зокрема, що виражається в єдності естетичних ідей, теорій та поглядів. Все це є можливим за умови систематичного спілкування з мистецтвом і розумінням смислу кожного твору. Твір мистецтва – результат художнього мислення, фантазії, переживань митця, реалізація його задуму специфічною художньою мовою. Різні реципієнти отримують із художнього твору не однакову за своїм обсягом смисловою та естетичною інформацію. Сприйняття художньої інформації, а також розкриття смислу твору людиною залежать від її ерудиції, особистих смаків і вподобань. Коли виникає потреба

зрозуміти одну людину іншою, вступає в силу герменевтика – наука про розуміння. Герменевтика є цілим комплексом теорій, принципів, правил та методів, що акцентує увагу не лише на текстах, а й на неписаних джерелах – людській діяльності, подіях, різних міжособистісних стосунках. Позаяк сутнісне наше буття зумовлене мовою, ми здатні розкривати зміст людської поведінки й досягати тут принципового розуміння. Зазвичай, основними категоріями герменевтики є поняття «смислу», «традиції», «інтерпретації», «герменевтичного кола», «герменевтичного квадрату», «герменевтичного аналізу», «герменевтичної розмови», «частини й цілого» тощо. Для того, аби розглянути можливості та значення герменевтики у формуванні естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва, необхідно, перш за все, пригадати герменевтичну традицію, яка має таку структуру: природна герменевтика, нормативна герменевтика, наукова герменевтика, філософська або онтологічна герменевтика, герменевтика деструкції.

Формування естетичної культури особистості не обійдеться без впливу філософської герменевтики, основним завданням якої є допомога в розумінні того, що поки не є зрозумілим. Під «розумінням» мається на увазі досягнення знаків, переданих однією свідомістю й сприйнятих іншою свідомістю через їхній зовнішній вияв (жести, пози, мову). Будь-який архів, текст, документ або пам'ятка мистецтва зафіксовані певними мовними знаками й потребують інтерпретації. Відтак, науковець наголошує на важливості дотримання точності в термінології і пропонує закріпити слово «розуміння» за явищем проникнення у свідомість митця за допомогою зовнішнього мовного позначення. Цей процес можливий лише за умови наявності у студента вродженої здатності до розуміння. Важливою характеристикою, що окреслює цю здатність, виступає герменевтичний феномен, який не є теоретичною концепцією, а є тією значущою особливістю людини, що згодом позначиться на його естетичній культурі. Герменевтичний феномен виявляється на різних рівнях людського буття і в різних культурах. Відтак, вищий музично-педагогічний навчальний заклад також існує за традицією філософської герменевтики, де поступово

розкриваються герменевтичні феномени – індивідуальні погляди на людину, світ, культуру й мистецтво, що, у свою чергу, є основою естетичної культури особистості.

Тема 3. Герменевтичний підхід. Принципи герменевтичного підходу у залежності від стилю епохи.

1. Сучасна музична герменевтика: представники, проблематика, завдання.
2. Герменевтичний аналіз обраних музичних факторів, відповідні йому інтерпретаційні методики.

Література:

1. Корыхалова Н.П. Интерпретация музыки / Н.П.Корыхалова. – Л.: Наука, Ленингр. отделение, 1979. – С.7-12
2. Гейченко М. Становлення та розвиток проблеми виконавської інтерпретації в Україні / Микола Гейченко// Наукові записки. Серія: педагогічні науки. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2013. – Вип.120. – С.99-103
3. Москаленко В.Г. Проблеми музичної інтерпретації / В.Г.Москаленко// Київське музикознавство. – К.: Видання Київського державного вищого музичного училища ім. Р.М. Глієра, 1999. – Вип. 2. – С. 1-12.

Інформаційний блок:

В історії філософської думки постає багато проблем естетичного спрямування котрі заслуговують на належну увагу, проте серед них є така, що в умовах сучасності заслуговує первинного дослідження – це проблема рефлексій музики, творчості та інтерпретації. Особливо гостро це питання підіймається у сучасних концепціях музичного виховання, де можна виявити таку загальну тенденцію як прагнення до розкриття творчого потенціалу. Тож, при наявності яких якостей та створенні яких умов може існувати творча особистість нині? Перш за все звернемось до одного з унікальних факторів формування творчих здібностей особистості, а саме до музичного мистецтва. Звертаючись до музики, ми безпосередньо створюємо відповідні умови для розвитку творчої особистості, оскільки, музика – поліфункціональна, вона, як образно-знакова

частина середовища, впливає на ставлення особистості до оточуючого її середовища. Так, потреби, інтереси, почуття, музичні здібності є суб'єктивними факторами, які стимулюють і визначають музичну діяльність, а сприйняття, оцінка, судження розглядаються як різновиди музично-естетичної діяльності, що характеризують здібності творчої особистості. Музична творчість набуває функціонального значення у формах відображення музичної свідомості (музична потреба, музичне сприймання, емоції і почуття, музичний інтерес, оцінки, судження).

Як філософія так і музика, трактуючи творчість, приділяють суттєве значення людському самовідчуттю, інтуїції, проте незаперечним фактором є те, що філософія намагається дати емпіричне (розумове) осягнення проблеми, а музика подає її через почуття, переживання, інтерпретацію художнього образу, і врешті-решт оригінальність. В такому контексті, вважатимемо, що музика, надаючи вирішального значення уяві творця, зображує дійсність із значною мірою умовності, хоч ця умовність постає своєрідним способом проникнення у глибини процесів дійсності. Тому в осмисленні музичної творчості з філософських позицій, відбувається пошук змісту музики через узагальнення, самоусвідомлення, мислення, тобто, відбувається встановлення умовної істини шляхом дослідження і доведення.

В такому контексті, важливою проблемою є питання інтерпретації музики. Інтерпретація – це базове поняття у герменевтиці. Герменевтика – мистецтво і теорія тлумачення текстів. Виникнення проблеми виконавської інтерпретації відбулося одночасно з розвитком європейських процесів диференціації функцій композитора та виконавця. В той час існували різні підходи до відтворення виконавцем авторського тексту – від повної свободи тлумачення до вимог абсолютного дотримання усіх авторських ремарок. Зміна епох, розмаїття вподобань, смаків та переконань музикантів, які читали нотний текст з різних, подекуди відмінних точок зору. Є твердження дослідників, що процес вирішення проблем виконавської інтерпретації розпочався значно раніше, аж до початку XIV століття, музична інтерпретація була невід'ємною

складовою діяльності композитора, у зв'язку з тим, що він був виконавцем власних творів. Перекладаючи народжені ідеї з мови музичних образів на мову нотних знаків, композитор відчуває можливості альтернативного виконання, іншого підходу до тексту. Зрозуміло, що у процесі власної життєдіяльності автор розвивається як особистість - зазнає впливу нових думок, збагачується новими враженнями, які впливають на виконавську діяльність - з'являються різноманітні агогічні, динамічні, текстові відхилення в залежності від свого досвіду, настрою, творчої уяви, фантазії, натхнення. Внаслідок таких дій нотний текст «удосконалюється» одночасно з своїм творцем, маючи значний варіативний потенціал, він у кожному акті виконання зазнає творчих і якісних змін. Більш активна увага до інтерпретації, як процесу «звукової інтерпретації нотного тексту» виконавцем, бере свій початок з 20-х - 30-х років XIX століття, тобто з часом становлення поняття музичного твору та визначенням його онтологічного статусу. Питання інтерпретації, як одне з складових джерел розвитку основних питань стосовно музичного виконавства, знаходимо у культурній спадщині українського народу, народній музичній творчості, дозволяють визначити основні її критерії: адекватність, переконливість, емоційне забарвлення, проникливість. Такий стан речей вимагав єдності традиційних та імпровізаційних складових виконавської діяльності. Розвинуте почуття ритму, темпу, відчуття інтонаційного складу мелодії є базою впевненості у своїх силах, артистизмі, чутливості до характеру виконання твору, розкриття свого потенціалу. Кобзарське та лірницьке мистецтво в Україні ознаменувалось з появою широкого кола яскравих індивідуальностей, здібних народних співців, яким був притаманний індивідуальний виконавський стиль. Їх співацька майстерність відзначалась проникненням в сутність творів, які виконувались, темпераментом, артистизмом, використанням елементів театральної дії для того, щоб створити цілісний яскравий художній образ, який привертав увагу та впливав на слухачів. Проникливість, емоційність, змістовність, професійний рівень відтворення музики надавав діяльності кобзарів та лірників ознак інтерпретації музичних творів. Документальні

свідчення діяльності провідних навчальних закладів України від кінця XVI століття до наших днів, тогочасна періодика підтверджують інтерес викладачів та вихованців до проблеми інтерпретації в різноманітних видах та жанрах вокальної та інструментальної музики: емоційного наповнення, проникливості, виразності та інших компонентів індивідуального відтворення художнього задуму музичних творів. Вимоги до індивідуальної своєрідності (особистісних якостей), неповторності інтерпретації були головними складовими інтенсивного прояву індивідуальних особистісних якостей - багатство власного досвіду, духовного потенціалу, широкоосвіченості, знання і розуміння інших видів мистецтва, філософії та літератури. Музична виконавська інтерпретація набула свого подальшого вивчення як особистісно-цілісний, рефлексивний акт ставлення до музичного твору як до певної картини світу, яке вимагає розкриття (актуалізації) інтелектуального, емоційного, духовного потенціалу особистості. Переконливість, самотутність, відповідність авторському задуму, жанру, стилю і формі – ось далеко неповний перелік складових цієї проблеми, яка потребує розгляду з точки музичної педагогіки, філософії, естетики, психології та музикознавства. Вагомість вказаної проблеми у професійній музичній педагогіці засвідчують дослідження науковців, спецкурси, які викладаються у вищих навчальних закладах України - «Музична інтерпретація», «Виконавська інтерпретація», «Музична герменевтика». На підставі вищевказаного, виявляється існування різних типів, видів, форм виконавської музичної інтерпретації, які потребують окремої уваги та розгляду. Глибокі дослідження щодо музичної інтерпретації в даний час здійснює вчений В.Г. Москаленко, який вважає інтерпретацією «будь-яке творчо-ініціативне сприйняття музики», стверджуючи, що проблемна сфера музичної інтерпретації характеризується « ... змістом і характером матеріалу, що інтерпретується, особливостями поставлених перед собою завдань, особливостями інтерпретуючої діяльності. Взявши за фундамент «підсумковий результат» інтерпретації, він вирізняє її види – редакторський, виконавський, музикознавчий, композиторський». Відзначаючи плідність взаємодії

вищезазначених видів, автор приходить до висновку, що на її основі «може виникнути семантично містка і професійно аргументована музично-інтерпретаційна версія». У світлі виокремлених завдань особливо важливим є той факт, що В.Г.Москаленко виділяє дійовий аспект музичної інтерпретації. Він розглядає «деякі особливості музично-інтерпретаційної діяльності» і вказує на існування низки термінів: «музична інтерпретація» (є узагальнюючим), «інтерпретаційна версія музичного твору» (результат «діяльності по інтерпретуванню») та «музичне інтерпретування» (використовується «для характеристики самої діяльності у сфері музичної інтерпретації»). Останній термін є каталізатором «що приводить всю тріаду у стан творчої дієвості». З рештою, музична інтерпретація постає одним із видів творчої діяльності людини, є цілісним, багатокомпонентним процесом, в результаті якого постає розуміння вже існуючого та створення нового, в повній мірі своєрідного індивідуально-особистісного на ґрунті суб'єкт-суб'єктивної діалогічної взаємодії музичного тексту на усіх його рівнях та особистості виконавця-інтерпретатора. Власне, лише такий процес перетворює музичний текст у твір - (витвір мистецтва), надихає йому життя, процесуальний характер якого відзначає становлення художнього образу.

Тема 4. Теорія, історія та методика музичної інтерпретації. Архітектоніка.

1. Сутність теорії інтерпретації та розуміння
2. Архітектоніка – визначення поняття. Музичний твір: «принцип» і «даність». Два види архітектоніки.

Література:

1. Земцовский И. Текст-Культура-Человек: опыт семантической парадигмы / И.Земцовский// Муз.академия, 1992. – №4. – С.45-52
2. Москаленко В.Г. Творческий аспект музыкальной интерпретации (к проблеме анализа) / В.Г.Москаленко. – К.: Исследование, 1994. – 154с.
3. Полюга В.В. Феномен інтерпретації в музиці : філософський аспект / Вікторія Полюга // Практична філософія. – К. : Парапан, 2013. – №3. – С.59-64

4. Ярко М. І. Епістемологія світу музики: методологічні рефлексії та алгоритми постмодерної музикознавчої свідомості. – Том 1: Архітектоніка світу музики. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2010. – 632 с.

Інформаційний блок:

У певних видах мистецтва необхідною постаттю є виконавець, а питання про те, що визначає специфіку виконавського мистецтва, зберігає свою гостроту. Тому актуальним є філософське осмислення загальних закономірностей виконавського виду творчої діяльності взагалі, та інтерпретації в музичній творчості, зокрема. Зазначимо, що взаємодія між філософією і музикою є багата і різноманітна : обговорення взаємодії музики з філософськими питаннями має давню історію в той же час музика часто сприймається і як об'єкт філософського дослідження. Філософія творчості і феномен інтерпретації в ній має глибоке коріння осмислення даної проблеми, ще в античній філософії бачимо перші спроби осмислення. Представник та дослідник методу інтерпретації Вільгельм Дільтей (1833 – 1911) визначає герменевтику як «мистецтво розуміння текстово-фіксованих життєвих проявів». Відбувається орієнтація на такі поняття як «життєві», «переживання», «співпереживання», «значення». На думку, В. Дільтея розуміння повинно ґрунтуватися на здатності дослідника відтворити, пережити первісне переживання (автора). Але як ми можемо бути впевнені в тому, що відтворене нами переживання має щось спільне з оригінальним переживанням ? Тут філософ вводить в свою герменевтику важливий принцип. Він припускає, що існує певна подібність між суб'єктом, який є джерелом, і суб'єктом, який намагається зрозуміти. Цей принцип впливає із загальної людської природи. Життя в будь-які епохи розкриває одні й ті ж боки, говорить філософ Дільтей. По-суті В. Дільтей поєднує чуттєве і раціональне, називаючи таку концепцію «тривалими життєвими пізнаннями», або ж інтерпретацією. Також філософ зазначає, що такий зв'язок переживання і розуміння не може повною мірою забезпечити об'єктивності.

Ольга Гомілко також природу музики пояснює так: «В музиці, не зважаючи на її репутацію як найнаближенішому до духу виду мистецтва, бінарність духовного і тілесного є найменш помітною. Цю характеристику музики можна позначити як онтологічну гомогенність (*гомогенний з гр. – однорідний, той, що виявляє однакові властивості* – прим. В.П.). Питання щодо спроможності музики виражати людські емоції, та разом з тим, залишатися найабстрактнішим мистецтвом є одним із тих, що особливо привертає дослідників філософії музики. Образ музики як повітря, що звучить. Тут тілесне постає як духовне і навпаки... ще одним доказом онтологічної гомогенності музики є те, що вона не існує незалежно, як, наприклад, картина, скульптура, літературний текст. Буття музики – це завжди звучання тут і тепер людського життя. Таким чином музика – це така форма, що не є об'єктивною». Але «Інтерпретатор – це суб'єкт свого часу, свідомість, естетичні погляди і смаки якого формуються оточуючим середовищем, і тому інтерпретація має не тільки суб'єктивний зміст, але й об'єктивний. Це призвело до уточнення розуміння інтерпретації, яка розуміється не тільки як суб'єктивна сторона виконавства, але і як особлива грань, яка обумовлена співучастю інтерпретатора, і яка є безпосереднім результатом його продуктивної діяльності». Звідси можемо припустити, що кожна інтерпретація музичного тексту, має право на життя, але тоді коли логічність її існування буде доведена. Тобто виконання музичного твору, насамперед вимагає пошуку сенсу, а вже згодом переростає у особливе, індивідне пояснення художнього змісту та виклад ідейно-художньої концепції. У музиці відбуваються конгломерації емоційного та раціонального. Проте, якщо музика не є об'єктивною формою, а інтерпретація передбачає єдність семантичного, рефлексивного і навіть екзистенціального, то чи можемо ми говорити про особистісний аспект інтерпретатора, тобто про виконавця, як творця. Вважаємо, що музичні здібності, музичний талант, праця є тими чинниками котрі поглиблюють здатність чути музику, переживати її, відчувати її виразність та інтерпретувати. Інтерпретатор – це творець, що створює себе у музичному творі. Також

зазначимо, що дослідження інтерпретації в музиці, основним чином стосуються інструментальної музики, що виконується без слів, зображень, тощо. Нерідко, абсолютну музику визначають як чисту форму. Абсолютна музика має найбільший вплив на слухача. Так, у XX – XXI столітті таку музику використовують як інструмент впливу, а саме – репродукування музики у повсякденному житті засобами масової інформації, використання її як фону-емблеми у рекламі, зростання обсягу музичної інформації, котра потребує переробки у людській свідомості, обумовлює те, що музика стає засобом специфічного інформаційного впливу на особистість. В сучасності вивчення проблеми сприймання музики як формування змісту у свідомості слухача, особливостей слухового простору, зумовлює зверненість до ідеї єдності простору і часу в музичному творі. Такий зміст провадить до вчень німецького філософа, філософуючого на теми буття, часу, простору – Мартіна Хайдеггера (1889 – 1976). Вчений вважає, що на частку людини припадає інтерпретація як прояснення вже свідомо даного екзистенціального змісту. М. Хайдеггер проголошує первинність світопізнання над самосвідомістю. Таким чином актуалізується метод герменевтики, котрим послуговується і музична творчість : «Розуміти автора краще, ніж він розумів сам себе». Ця тез найбільш відповідає позиції, яка використовується в сучасній музичній інтерпретації.

Першою і вихідною настановою інтерпретатора – є творче виконання, таке, що відтворює споріднену душу, стає співавторством, незважаючи на часово-просторові дистанції.

Багато митців приступаючи до навчання чи музикування, стикалися з такими моментами, коли одним потрібно пояснювати, як виконати твір, властивості динаміки, ритмічності, а інші відчували та інтерпретували твір на інтуїтивному рівні. Питання: «Чому в музиці Баха хтось чує спасіння, а хтось пікардійську терцію, а музика Моцарта не всім відкриває свої небеса ?» й досі залишається риторичним, проте дар творчої інтерпретації можна вважати талантом. Так, Альбер Ейнштейн стверджував, що своїм фундаментальним відкриттям він зобов'язаний музиці В.А. Моцарта та власній грі на скрипці.

Наступним поняттям заданої теми є осмислення поняття «архітектоніки». Архітектоніка – композиційна будова будь-якого твору мистецтва, що зумовлює співвідношення його головних і другорядних елементів. Термін перейшов до теорії мистецтвознавства та літературознавства в значенні загально-естетичного, плану побудови, художньо-творчого взаєморозташування частин, їх ритм, взаємозалежність, взаємозумовленість, взаємозв'язок, супідрядність, що засадничо спричиняє розуміння єдності твору як цілого. Архітектоніка – це «форма естетичного буття в його своєрідності», а композиція – «сукупність факторів художнього вираження». Втім, досить поширена тенденція і цілком невиправдана ототожнювати архітектоніку з композицією, що термінологічно не розділяє чіткість аналізу художньої структури твору. Осмислюючи два види архітектоніки виділяємо базисний та арковий види як глибинні граматичні структури музичної мови. Багатoeлементна аркова організація осмислюється на прикладі схеми (поступового розвитку та замкненого становлення).

Тема 5. Інтертекстуальність в музиці.

1. Специфіка інтертекстуальності в музичному мистецтві та історії музики на основі зв'язку між поняттями художнього факту та інтертексту.

2. Інтертекстуальність як феномен взаємодії тексту з семіотичним культурним середовищем.

Література:

1. Шиньєв Е. Интертекстуальность как механизм культурного взаимодействия и социокультурный феномен / Е.Шиньев// Вестник РУДН, серия Социология, 2010. – №1. – С.81-88

2. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках. Опыт философского анализа / Бахтин М.М. // Литературно-критические статьи. – М.: Художественная литература, 1986. – 228с.

Інформаційний блок:

Проблема тексту в межах сучасної інтертекстуальної парадигми розкриває ідею фундаментальної стабільної категорії – тексту. Текст – одне з найактуальніших понять сучасної науки, до якого звертаються у багатьох культурологічних, літературознавчих дослідженнях. Він має багато визначень та інтерпретацій. У сучасному світі розуміння культури як тексту привело до активного переосмислення й зміни значення похідних від тексту понять контексту та підтексту. Поняття контексту походить від латинського слова *contextus*, що перекладається як «зв'язок», «поєднання». За допомогою контексту визначаються умови (ситуація, мовленнєве оточення) використання мовних одиниць, а також уточнюються значення, смисли окремих слів та виразів. Якщо контекст являє собою певну ситуацію або ситуації існування тексту, ракурс, точку зору, з якої розглядаються культурні реалії, то підтекст великою мірою пов'язаний з світом можливого. Завдяки підтекстам твориться міфологія культури, становлячи базу основного, метатеоретичного методу її дослідження. Зріз підтексту не пов'язаний із конкретною інформацією, закладеною в тексті. Сфера підтексту належить до рефлексії, яка, переосмислюючи, трактуючи складові тексту в залежності від індивідуального типу сприйняття, духовно-практичного досвіду, створює новий смисловий універсум.

Специфіка інтертекстуальності в музичному мистецтві доводить, що інтертекстуальність відкриває нові виміри художнього пізнання буттєвих процесів у сенсі їх розуміння та інтерпретації. У сучасному музичному мистецтві інтертексти визначаються не тільки як структурно стабільні, знакові феномени, а й реалії, котрі не можна назвати текстами. У сенсі дослідження генези інтертекстуальності важливим є те, що музичний артефакт є вторинним феноменом, який з'являється для означення й структурації культурних вимірів. Послідовність становлення культурного текстового шару можна умовно означити так: об'єктивно-ідеальні буттєві реалії-людина-текст як знаково-семіотичне інтертекстуальне середовище – твір мистецтва – його інтерпретація. У зв'язку з цим актуальності набуває проблема функціонування мистецького

акту як факту культури і його багатовимірною трактування в залежності від контексту. У межах інтертекстуальної парадигми останньої третини ХХ століття народжується нове, художнє трактування факту. Твір розглядається як художній документ епохи, незаперечний, достовірний факт культури, істинність якого ґрунтується на деміургічних властивостях його автора – людини, яка усвідомлює свою роль у становленні креативних, смислотворчих елементів культури. Мистецтво стає художнім фактом культурно-історичного поступу людства, що функціонує в розлозі контексті міжкультурних і міжособистісних зв'язків. Під художнім фактом розуміємо найрізноманітніші прояви дійсності, мистецькі реалії, культурні, історичні, наукові дискурси – все те, що породжує багатоманітне структурно-семантичне поле мистецького акту, а, відтак, є чинником і свідченням його інтертекстуальності. Інтертекст – це спосіб функціонування художнього факту в структурно-семантичній системі музичного твору. Така дефініція інтертексту підкреслює його існування між кількома буттєвими площинами й визначає основні параметри як:

- реального факту (контекстуальний параметр);
- художнього факту у творчому задумі митця (підтекстовий параметр);
- елементу стильової системи твору (текстовий параметр);

Інтертексти поділяються на: первинні і вторинні.

Таким чином, за допомогою утвореного трикутника факт – художній факт – інтертекст у межах музичної інтертекстуальності можна конкретизувати схему перетворення немистецького явища на елемент тексту музичного твору.

Тема 6. «Нова» музична герменевтика.

1. К.Дальхауз «Аналіз та ціннісне судження». Критерії естетичної оцінки музичного твору

Література:

1. Пылаев М. К. Дальхауз об аналитических критериях эстетической оценки музыки (по книге «анализ и ценностное суждение») [Електронний

ресурс] / М.Е.Пылаев// Культурология, 2011. – С.66-70. – Режим доступу:
<http://journals.tsu.ru/uploads/import/867/files/354-066.pdf>

2. Dahlhaus C. Analyse und Werturteil / C. Dahlhaus. – Mainz, 1970. – 98p.

Інформаційний блок:

Карл Дальхауз (1928-1989) – один з найбільших німецьких музикознавців другої половини ХХ ст., які зверталися практично до всіх галузей науки про музику. Його науковий доробок, в основному звернений до досліджень про композиторів епохи бароко, віденського класицизму, романтизму, ХХ ст., про теорію такту в ХVІ в. і у віденських класиків, про зародження гармонійної тональності, проблем форми і жанру в музиці, музичної естетики, концептуальних засад історії музики. Також К.Дальхауз брав участь у виданні повного зібрання творів Вагнера, входив в редакційні ради провідних музичних журналів Європи. Часто цитований доробок науковця, безумовно, становить невід'ємну частина сучасної музикознавчої науки.

Якщо естетична оцінка музики, як вважав К.Дальхауз, щоразу обумовлена історичними знаннями про неї, то перед музикознавцем постає необхідність ретельного аналізу естетичних оцінок, та історичного знання того чи іншого музичного твору, що дозволяє точніше зрозуміти його. К.Дальхауз писав, що «історія впливу музики, яка первинно складається з виконання твору і його сприйняття, та вторинно – в літературних осмисленнях і їх прочитанні, не є «очевидна»... у відповідності до цих творів, а втручається в їх субстанцію, яка сприймається як історично мінлива.... Розуміння музики виступає, як засвоєння і виключно музичної, і музично-мовної (або музично-літературної) традиції: традиції, в якій «інтерпретація» в сенсі «творити музику» і інтерпретація в сенсі «тлумачити музику» зливаються. Музика буде зрозуміла точніше лише тоді якщо зуміти усвідомити структуру мови, на якій вона говорить.

Саме такі міркування не що інше, як формулювання одного з ключових положень так званої «Нової» музичної герменевтики, яка, претендуючи на роль універсальної музично-естетичної концепції, вирішує теоретичні проблеми

музичної історії, співвідношення форми і змісту, цінності та оцінки музики на основі ідей про злиття музичного змісту і свідомості. В цьому вимірі, один з великих представників «нової» музичної герменевтики стає саме Карл Дальхауз.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Сутність поняття «герменевтичне коло» як один з основних принципів герменевтичного підходу.

Література:

1. Коваль А. Герменевтичне коло у фомванні методичної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва / Коваль Анастасія Станіславівна// Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі, 2017. – №2. – С.154-158

Тема 2. Основні елементи філософської герменевтики: герменевтичний феномен, герменевтичний аналіз, герменевтична розмова, інтерпретація.

Література:

1. Шпет Г.Г. Герменевтика и ее проблемы / Г.Г. Шпет. – М., 2005. – 266 с.
2. Гадамер Х. Т. Истина и метод / Х. Т. Гадамер. – М., 1988. – 362 с.

Тема 3. Зміст та поняття інтерпретаційної методики.

Література:

1. Корыхалова Н.П. Интерпретация музыки / Н.П.Корыхалова. – Л.: Наука, Ленингр. отделение, 1979. – С.7-12
2. Гейченко М. Становлення та розвиток проблеми виконавської інтерпретації в Україні / Микола Гейченко// Наукові записки. Серія: педагогічні науки. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2013. – Вип.120. – С.99-103

Тема 4. Інтерпретація та оцінка.

Література:

1. Михайлов М. Стиль в музыке / М.Михайлов. – Л.: 1981. – 205с.
2. Москаленко В.Г. Творческий аспект музыкальной интерпретации (к проблеме анализа) / В.Г.Москаленко. – К.: Исследование, 1994. – 154с.

Тема 5. Поняття інтертекстуальності: інтонація, стиль, жанр. Поняття «текст» (контекст-текст-підтекст).

Література:

1. Фатеева Н.А. Контрпункт интертекстуальности, или интертекст в мире текстов. – М., 2000. – 128с.

Тема 6. Музично-теоретичні погляди Карла Дальхауза.

Література:

1. Пылаев М. К. Дальхауз об аналитических критериях эстетической оценки музыки (по книге «анализ и ценностное суждение») [Электронный ресурс] / М.Е.Пылаев// Культурология, 2011. – С.66-70. – Режим доступа: <http://journals.tsu.ru/uploads/import/867/files/354-066.pdf>

ЗАВДАННЯ ДО ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

1. Проаналізувати праці науковців з питань становлення та розвитку герменевтичного підходу в філософському, психологічному та логіко-гносеологічному контекстах.
2. Розкрити основні елементи герменевтики – герменевтичний феномен, герменевтичний аналіз, герменевтична розмова, інтерпретація, розглянути їх роль у формуванні естетичної культури.
3. До питання, деяких аспектів проблеми становлення та розвитку виконавської інтерпретації в Україні.
4. Виокремити естетико-стильові зв'язки інтерпретації (твір, жанр на вибір). Види архітектоніки.
5. Інтертекстуальність як поняття постмодерної текстології та як феномен взаємодії тексту і семіотичного культурного середовища.
6. Карл Дальхауз «Аналіз і ціннісне судження» (аналітичний дискурс).

ТЕМИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Яка основна роль і значення герменевтичного кола у формуванні методичної культури в музичному мистецтві?
2. Окресліть основні питання герменевтичного підходу в філософському, психологічному та логіко-гносеологічному контекстах.
3. Назвіть теоретико-методологічні основи герменевтичного підходу в музичному мистецтві.
4. Які існують герменевтичні теорії як способи інтерпретації художнього образу музичного твору?
5. Окресліть основні педагогічні принципи до виконавської й педагогічної діяльності на основі герменевтичного підходу.
6. Що таке герменевтичний підхід і які його принципи у залежності від стилю епохи?
7. Назвіть представників та окресліть проблематику і основні завдання сучасної музичної герменевтики.
8. Які існують інтерпретаційні методики в герменевтичному аналізі?
9. Окресліть сутність теорії інтерпретації.
10. Дайте визначення поняття архітектоніка. Назвіть види архітектоніки.
11. Що таке інтертекстуальність в музиці?
12. Яка специфіка інтертекстуальності в музичному мистецтві та історії музики?
13. Висвітлити поняття «інтертекстуальності» як взаємодію тексту з семіотичним культурним середовищем.
14. Основні постулати «Нової» музичної герменевтики.
15. Визначіть критерії естетичної оцінки музичного твору у праці К.Дальхауза «Аналіз та ціннісне судження».

**Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ **В. Л. Шаран**

19 червня 2018 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“Основи музичної герменевтики”**

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Спеціальність 025 Музичне мистецтво

Статус дисципліни – варіативна

Навчально-науковий інститут музичного мистецтва

Кафедра методики музичного виховання і диригування

Дані про вивчення дисципліни:

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Очна Денна Вечірня	II	I	5/150	64	32	-	-	32	86	-	+	-

Робоча програма складена на основі освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки доктора філософії.

Розробник: _____ В.В. Полюга, кандидат філософських наук, доцент

Схвалено на засіданні кафедри методики музичного виховання і диригування
Протокол № 3 від 17 квітня 2018 р.

Зав. кафедри _____ І.Л. Бермес

Схвалено на засіданні науково-методичної ради навчально-наукового інституту музичного мистецтва ДДПУ ім. Івана Франка

Протокол № 5 від 30 травня 2018 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету

Протокол № 6 від 19 червня 2018 р.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Національна система освіти переживає тривалий і складний період реформування, сучасний етап якого характеризується значним підвищенням ролі естетичного виховання молодшої генерації України. Гостро постали проблеми відродження національної ідентичності, духовності, становлення й розвитку гармонійної, творчої особистості. Однією зі сфер духовної діяльності особистості, без якої неможливе існування мистецтвознавства й педагогіки мистецтва, є герменевтика – теорія розуміння та інтерпретації художніх творів. Відповідно, важливим завданням освіти та науки в галузі музичного мистецтва стає оволодіння емоційно-інтелектуальним досвідом міжособистісного спілкування та спілкування зі світовими художніми цінностями, умінням їх сприймати, розуміти та створювати власну інтерпретацію, що складає підґрунтя їх естетичної культури.

Метою дисципліни є підготовка висококваліфікованих кадрів музичного мистецтва, здатних до осмислення новітніх концепцій сучасного музикознавства, зокрема, основ герменевтики та значення герменевтичного підходу у формуванні естетичної культури

Загальна мета – утвердити інтелектуальні засади та творчі принципи в музично-педагогічному житті аспіранта засобами осмислення новітніх музикознавчих структур.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є музична герменевтика як трактування смислів музичного змісту, а **об'єктом** – осмислення художніх форм, підходів розуміння та методів трактування основного художнього замислу і цілісного змісту музичного твору.

Завданнями курсу основи музичної герменевтики є: формування вмінь щодо застосування новітніх наукових методів у власній дослідницькій та практичній діяльності; осмислення категорій герменевтики та виокремлення значення герменевтичного підходу у формуванні естетичної культури науковця і митця; висвітлення герменевтичного кола як основного принципу герменевтичного підходу; розвиток високого суспільно-адаптаційного потенціалу у сенсі розуміння герменевтичних структур музики; оволодіння новітніми музикознавчими знаннями щодо гнучкості і критичності мислення в музично-творчій ініціативі; розвиток ґрунтовних знань про художній образ і зміст в музиці; налаштування на максимальну реалізацію досягнення високої мети раціональним шляхом і коректними засобами у музично-педагогічній діяльності.

Заплановані результати навчання:

Здатність до філософсько-рефлексивного осмислення музичного мистецтва як специфічного реального феномена; здатність аргументувати

власну позицію щодо аналізу сучасного мистецтва; коректно визначати галузь застосування музичної герменевтики ; узагальнювати результати використання герменевтичного підходу та його значення для наукового дослідження; аргументувати вибір того чи іншого методу у власній науковій діяльності.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівців.

Ведення курсу «Основи музичної герменевтики» як варіативної дисципліни у вищих навчальних закладах в підрозділах мистецької освіти спрямоване на втілення ідей і принципів розуміння музичної методології в науці. Насамперед, це стосується оновлення змісту та структури соціогуманітарного знання, забезпечення його інтерактивного характеру в навчальних програмах, використання в них цитатного матеріалу для акцентування уваги на важливих теоретичних положеннях у відповідній галузі музикознавчих наук, залучення фрагментів музичних текстів. Зазначені методичні аспекти спрямовані на посилення аргументації наукових ідей, надання їм пізнавальної привабливості та естетичного забарвлення. Адже, в умовах інтелектуальних викликів сучасного світу, трансформаційних процесів у сфері вищої освіти України значно актуалізується проблема естетично-філософської спрямованості музичних знань.

Зміст дисципліни визначає специфіку розуміння музики як особливого виду мистецтва чи системи художньо-образного мислення; розкриває питання про зміст музичного твору, його художньо-образні та сутнісні ознаки; виокремлює онтологічні та феноменологічні проблеми музики загалом; провадить до загальної орієнтації у проблемах сучасного стану музичного мистецтва та власної аргументованої позиції щодо музичної аналітики.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин			
	Денна форма навчання			
	Лекції	Лабор. заняття	Семінар.	СРС
Тема 1. Роль і значення герменевтичного кола у формуванні методичної культури музичного мистецтва.	6	-	6	10
Тема 2. Теоретико-методологічні основи герменевтичного підходу в музичному мистецтві.	6	-	6	10
Тема 3. Герменевтичний підхід.	4	-	4	10

Принципи герменевтичного підходу у залежності від стилю епохи.				
Тема 4. Теорія, історія та методика музичної інтерпретації. Архітектоніка.	6	-	6	10
Тема 5. Інтертекстуальність в музиці.	6	-	6	10
Тема 6. «Нова» музична герменевтика.	4	-	4	10
Робота з аудіозаписами. Аналітична робота з нотним текстом та музикознавчою літературою. Підготовка до співбесіди з лектором.	-	-	-	26
Разом	32	-	32	86

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст лекційного курсу

№ з/п	Тематичний план лекцій, їх анотації (питання, які розглядаються) та посилання на літературні джерела ¹	Кількість год.
1.	Тема 1. Роль і значення герменевтичного кола у формуванні методичної культури музичного мистецтва.	6
	1.1. Основні питання становлення та розвитку герменевтичного підходу в філософському, психологічному та логіко-гносеологічному контекстах [9]; [4]; [10].	
2.	Тема 2. Теоретико-методологічні основи герменевтичного підходу в музичному мистецтві.	6
	2.1. Герменевтичні теорії як способи інтерпретації художнього образу музичного твору [4, 23-87]]; [7, 143-220]. 2.2. Педагогічні принципи до виконавської й педагогічної діяльності на основі герменевтичного підходу [21].	
3	Тема 3. Герменевтичний підхід. Принципи герменевтичного підходу у залежності від стилю епохи.	4
	3.1. Сучасна музична герменевтика: представники, проблематика, завдання [14]; [3]. 3.2. Герменевтичний аналіз обраних музичних факторів, відповідні йому інтерпретаційні методики [14]; [3].	
4.	Тема 4. Теорія, історія та методика музичної інтерпретації. Архітектоніка.	6
	4.1. Сутність теорії інтерпретації та розуміння [19, 45-100];	

	[20, 59-64]. 4.2. Архітектоніка – визначення поняття. Музичний твір: «принцип» і «даність». Два види архітектоніки [17, 45-52].	
5.	Тема 5. Інтертекстуальність в музиці.	6
	5.1. Специфіка інтертекстуальності в музичному мистецтві та історії музики на основі зв'язку між поняттями художнього факту та інтертексту [8, 81-88]. 5.2. Інтертекстуальність як феномен взаємодії тексту з семіотичним культурним середовищем [12].	
6.	Тема 6. «Нова» музична герменевтика.	4
	6.1. К.Дальхауз «Аналіз та ціннісне судження». Критерії естетичної оцінки музичного твору [11].	
Разом		32

Перелік семінарських занять

№ з/п	Тема семінарського заняття, його план та рекомендована література ²	Кількість год.
1.	Тема №1. Сутність поняття «герменевтичне коло» як один з основних принципів герменевтичного підходу [1, 154-158].	6
2.	Тема №2. Основні елементи філософської герменевтики: герменевтичний феномен, герменевтичний аналіз, герменевтична розмова, інтерпретація [10, 50-122]; [13]	6
3.	Тема №3. Зміст та поняття інтерпретаційної методики [14]; [3].	4
4.	Тема №4. Інтерпретація та оцінка [18, 80-122]; [19, 100-164].	6
5.	Тема №5. Поняття інтертекстуальності: інтонація, стиль, жанр. Поняття «текст» (контекст-текст-підтекст) [22, 64-128].	6
6.	Тема №6. Музично-теоретичні погляди Карла Дальхауза [24]; [25].	4
Разом		32

Зміст самостійної роботи

Номер тижня	Зміст самостійної (індивідуальної) роботи для студентів денної форми навчання	Кількість год.
1, 2	Опрацювання лекційного матеріалу теми і теоретична підготовка до семінарського заняття №1.	10

	Проаналізувати праці науковців з питань становлення та розвитку герменевтичного підходу в філософському, психологічному та логіко-гносеологічному контекстах.	
3, 4	Опрацювання лекційного матеріалу теми і теоретична підготовка до семінарського заняття №2. Розкрити основні елементи герменевтики – герменевтичний феномен, герменевтичний аналіз, герменевтична розмова, інтерпретація, розглянути їх роль у формуванні естетичної культури.	10
5, 6	Опрацювання лекційного матеріалу теми і теоретична підготовка до семінарського заняття №3. До питання, деяких аспектів проблеми становлення та розвитку виконавської інтерпретації в Україні.	10
7, 8	Опрацювання лекційного матеріалу теми і теоретична підготовка до семінарського заняття №4. Виокремити естетико-стильові зв'язки інтерпретації (твір, жанр на вибір). Види архітекτονіки.	10
9, 10	Опрацювання лекційного матеріалу теми і теоретична підготовка до семінарського заняття №5. Інтертекстуальність як поняття постмодерної текстології та як феномен взаємодії тексту і семіотичного культурного середовища.	10
11, 12	Опрацювання лекційного матеріалу теми і теоретична підготовка до семінарського заняття №6. Карл Дальхауз «Аналіз і ціннісне судження» (аналітичний дискурс).	10
13	Робота з аудіозаписами.	10
14	Аналітична робота з нотним текстом та музикознавчою літературою.	10
15, 16	Підготовка до співбесіди з лектором (заліку)	6
Разом		86

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні дисципліни «Основи музичної герменевтики» використовуються методи та підходи до трактування співвідношення матеріального і духовного, теорії і практики, ідей і практичних дій. А саме: герменевтичний метод, метод дискусії, порівняння та аналогій, дедуктивний метод (від загального до одиничного), філософського аналізу.

5. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань студентів відбувається згідно з видами навчальної роботи, які зобов'язаний виконати кожен аспірант:

- участь у семінарському занятті (доповідь на одне із питань плану заняття, доповнення до доповідей за іншими питаннями плану заняття, участь у дискусії та резюме за темою заняття);
- співбесіда з лектором (фронтальна перевірка компетентності аспіранта);
- залік.

Зокрема, пропущені семінарські заняття (навчання за індивідуальним планом, відсутність з причини хвороби тощо) аспірант зобов'язаний відпрацювати у письмовій формі (тезовий виклад відповідей за планом заняття та резюме за темою заняття), здобуваючи тим самим можливість отримати певну кількість балів.

Критерієм аналізу якості виконання завдань та його усне викладення є максимально влучна добірка наукової інформації з переведення у форму суджень чи тверджень.

Оцінювання знань методом співбесіди з лектором визначає технологія ідентифікації компетентності аспіранта: обізнаності щодо змісту навчальної дисципліни; здатності розуміти принципи вирішення виокремлених проблем герменевтики.

6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума балів з усіх видів перевірки якості навчальної роботи.

Розподіл балів між видами навчальної роботи:

Оцінювання навчальних досягнень студента за видами навчальної роботи							
Семінарські заняття						Співбесіда	Сума (залік)
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	40	100
10	10	10	10	10	10		
60							

Сумарна кількість балів виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Залік за талоном №2 і перед комісією проводиться у письмовій формі (контрольна форма запитань) з оцінюванням за стобальною шкалою.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна :

1. Коваль А. Герменевтичне коло у фомванні методичної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва / Коваль Анастасія Станіславівна// Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі, 2017. – №2. – С.154-158
2. Коткавирта Ю. Философская герменевтика Х.Г. Гадамера / Ю. Коткавирта ; перевод Т.Б. Маркова // Герменевтика и деконструкция / под ред. В. Штегмайера, Х. Франка, Б.В. Маркова. – СПб., 1999. – С. 47
3. Корыхалова Н.П. Интерпретация музыки / Н.П.Корыхалова. – Л.: Наука, Ленингр. отделение, 1979. – С.7-12
4. Квіт С. Герменевтика стилю / С. Квіт. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2011. – 143с.
5. Олексюк О.М. Герменевтичний підхід у вищій мистецькій освіті : кол. моногр. / О.М. Олексюк, М.М. Ткач, Д.В. Лісун. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 164с.
6. Полюга В.В. Екзистенційна парадигма музичної творчості / Вікторія Полюга // Наукові записки національного університету “Острозька академія” Вип.17. – Острог, 2015. – С.8-12
7. Рикер Поль. Конфликт интерпретаций. Очерки о герменевтике / Поль Рикер. – Институт философии РАН, пер. с фр. И. С. Вдовина. – М.: Академический Проект, 2008. – 695с.
8. Шиньев Е. Интертекстуальность как механизм культурного взаимодействия и социокультурный феномен / Е.Шиньев// Вестник РУДН, серия Социология, 2010. – №1. – С.81-88
9. Шлейермахер Ф. Герменевтика / Ф. Шлейермахер. – СПб., 2002. – 242 с.
10. Шпет Г.Г. Герменевтика и ее проблемы / Г.Г. Шпет. – М., 2005. – 266 с.
11. Dahlhaus C. Analyse und Werturteil / C. Dahlhaus. – Mainz, 1970. – 98p.

Допоміжна:

12. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках. Опыт философского анализа / Бахтин М.М. // Литературно-критические статьи. – М.: Художественная литература, 1986. – 228с.
13. Гадамер Х. Т. Истина и метод / Х. Т. Гадамер. – М., 1988. – 362 с.
14. Гейченко М. Становлення та розвиток проблеми виконавської інтерпретації в Україні / Микола Гейченко// Наукові записки. Серія: педагогічні науки. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2013. – Вип.120. – С.99-103

15. Герменевтика: философский энциклопедический словарь / [редкол. : С. С.Аверинцев, Э. А. Араб-Оглы, Л. Ф. Ильичёв и др.]. – [2-е изд.]. – М.: Сов. энциклопедия, 1989. – С. 119
16. Закирова А. Теоретические основы педагогической герменевтики / А. Закирова. – Тюмень: Изд-во ТюмГУ, 2001. – 152 с.
17. Земцовский И. Текст-Культура-Человек: опыт семантической парадигмы / И.Земцовский// Муз.академия, 1992. – №4. – С.45-52
18. Михайлов М. Стил в музыке / М.Михайлов. – Л.: 1981. – 205с.
19. Москаленко В.Г. Творческий аспект музыкальной интерпретации (к проблеме анализа) / В.Г.Москаленко. – К.: Исследование, 1994. – 154с.
20. Полюга В.В. Феномен інтерпретації в музиці : філософський аспект / Вікторія Полюга // Практична філософія. – К. : Парапан, 2013. – №3. – С.59-64
21. Полатайко О. Герменевтичний підхід до формування естетичної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва / О.М. Полатайко// Актуальні питання мистецької освіти, 2016. – Вип.1(7). – С.3-11
22. Фатеева Н.А. Контрпункт интертекстуальности, или интертекст в мире текстов. – М., 2000. – 128с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

23. Естетіс [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://terme.ru/dictionary/179/word/yestezis>
24. Пылаев М. К. Дальхауз об аналитических критериях эстетической оценки музыки (по книге «анализ и ценностное суждение») [Електронний ресурс] / М.Е.Пылаев// Культурология, 2011. – С.66-70. – Режим доступу: <http://journals.tsu.ru/uploads/import/867/files/354-066.pdf>
25. Ханнанов И.Д. Музыкально-смысловые аспекты в трудах американских и западноевропейских музыковедов 1990-х. – 2000-х. годов [Електронний ресурс] / И.Д. Ханнанов. – Режим доступу: <http://journalpmn.com/index.php/PMN/article/viewFile/716/711>